

PISMO OB PRESELITVI ŠKOFOVSKEGA SEDEŽA V MARIBOR (1859)

Preljubi Slovenci, bratje in sestre moje! Imel je imeniten kralj prelepo vinsko gorico. Žlahtne trte in mladike so v dragem vinogradu rastle, cvetele in zorele ter rodile žlahtnega blaga. Gorica žlahtnega plemena je pa bila med dva mejaša razdeljena, katera sta dragi vinograd po svoji moči obdelovala. V mnogih letih je trsje narastlo, pomnožilo pa tudi vinogradnikom dejanje in skrb. Da bi žlahtno trsje še obilneje rodilo in se delo oskrbnikom olajšalo, modri kralj razdvojeno južno gorico združi in enemu oskrbniku sporoči (izroči), sosedu pa severno stran svojih vinogradov domesti (dodeli), naj vsak mejaš (sosed) po svojem kraju sadi, koplje, čedi in veže, naj bo vinograd skrbno obdelan kraljevega srca veselje - lepa gorica kraljeve krone draga jagoda.

Ta naprava (uredba) modrega kralja bila je visoko hvaljena, radost se je glasila po vinskih vrhah, odmevala je v žitno polje rodovitih ravnin. Prijazno so si delavci roke podajali in si obetali dobro srečo in obilni blagoslov Oh, naj bi to veselje stanovitno bilo in se ne izpremenilo sladko upanje v žalost, kakor se po svetu rado zgodi!

Kakšna pa je ta prilika o žlahtni kraljevi gorici? Razumete milo pesem? Ali veste, da vam, dragi Slovenci, velja, ki ste bili prevzvišenemu sekovskemu knezoškofu toliko let v duhovski skrbi? Čedno (pošteno) so vam vladali dobri višji pastir, mila vam je bila njihova pastirska palica. Bili so vam dober oče; naj jim bo hvala in čast! Zdaj so vas, drage ovčice Kristusove, meni v pastirsko skrb izročili. Dopolnile so se nam srčne želje naše in vaše, podajmo si torej prijazno roko, naj ta sklenitev k večji božji časti in v naše zveličanje bo. Vsi naši sosedi nas gledajo; prijatelji nebeški obilno žlahtnega sadja svetih kreposti in dobrih del od nas pričakujejo. Oh, poskrbimo, naj bo slovenska gorica združena, blaga lavantinska škofija nebeškemu kralju slava, pa tudi svetemu očetu papežu in svetlemu cesarju našemu veselo srce, vsem našim sosedom pa lepo oko. K temu nam je potreba posebno treh reči: prave modrosti, stanovitne marljivosti in pa blagoslova božjega.

1. Prave modrosti potrebujemo, pa ne modrosti tega sveta, ki je pred Bogom neumnost, temveč one modrosti, ki jo je usmiljeni Jezus učil, so jo apostoli oznanili in jo uči sveta katoliška Cerkev, razsvetljena in vladana od samega Sv Duha. O te krščanski modrosti velja lepa Jezusova beseda: »Kdor moje besede posluša in v svojem srcu ohrani, on je modremu možu podoben, ki svojo hišo na skalo zida.« Dragi bratje in sestre moje, dobri Bog je nam Slovencem še ohranil svete vere pravo luč; ni nam še zatemnelo, hvala Bogu, prave modrosti jasno oko. Ohranimo zvesto in varno svete vere dragi dar, branimo svete katoliške vere nauk kakor zvezdo svojih oči, da nas ne oslepijo krivoverci s svojimi lažmi. Tecite torej radi v božji hram krščanske nauke poslušat, skrbno pošiljajte svojo deco v cerkev in v šolo k nauku božjemu, pa tudi doma govorite radi, vi gospodarji in gospodinje, o božjih rečeh. Tako boste žlahtnim trtam v Gospodovi gorici podobni, katere rumeno sonce obseva in stori, da obrodijo obilno žlahtnega vinca prave modrosti, ne pa kalne pijače spak in zmotnjav O sveta božja Modrost, ki si postavila na sedem stebrov svoje svete Cerkve hram, bodi za vodilo škofu in vsem namestnikom božjim, bodi vernim ovčicam družica!

2. Potreba nam je, drugič, marljivosti, vsakomur po svojem stanu. Delavci Gospodovi smo; razna so naša dela. Bodite pridni, vi očeti in matere ljube; v rokah vaših so otroci, žlahtne mladike Gospodove. Mati, ki dete dojiš, vtisni mu v srce gorečo ljubezen do Jezusa; in kadar pozimi predeš na klopi sede, popevaj otroku svete pesmi in uči ga lepo moliti. Materin nauk je deci jutrnja zarja. Pa tudi oče ne pozabi, da te je Bog otroku za prvega učitelja dal. Zvečer po dokončanem delu se usedi za mizo, pozovi deco in vprašaj, kaj so se učili, ali so molili lepo. Ob nedeljah in svetkih vodi otroke k službi božji, pelji jih popoldne na polje ali pa na vesele vinske vrhe, kaži jim božja čuda in dobrote, naj hvalijo Očeta, ki je dober, in brezkončno njegovo usmiljenje. Očetov

nauk je deci jutrnje sonce. Blagor otrokom, ki imajo skrbne, bogaboječe starše; rastli bodo kakor sadonosno drevje za potokom milosti božje, ki rodi obilno sadu v svojem času.

Na noge, učitelji blagi; v vaših rokah je šola otrok, mladik Gospodovih dragi rejevniki (vzgajališče). Učite deco brati gladko, pisati čedno, pa še bolj skrbno pravično živeti, se greha varovati, in Bogu lepo služiti vadite jih. Koliko dober učitelj velja, koliko trpi in občini dobrega napravi, to sicer svet malo spozna in slabo plačuje; pa veselite se, pridni učitelji moji, za toliko lepša bo vaša plača v nebesih. »Oni, ki jih veliko v pravičnosti poučijo, se bodo svetili kakor zvezde na nebu na večne čase,« veli Sveti Duh.

Pridni Gospodovi hišniki bodite, vi gospodarji in gospodinje krščanske; vas je Gospod svoji družini za škofe postavil, pravi sv Avguštin. Čujte in varno pazite, da vam sovražnik, če bi vi spali, ljuljke med dobro pšenico ne priseje. Ne molčite, kadar hudobni jezik med vašo družino pohujšanje trosi. Varujte svojo družino greha skrbneje ko ognja, da Bog pri vaši hiši žaljen ne bo. Ne pozabite ostre besede sv Pavla, ki posebno gospodarjem velja: »Kdor za svoje in zlasti za domače nima skrbi, je vero zatajil in je hujši od nevernika.« Če je vaše delo težavno, vam bo mogočna božja pomoč in lepo vaše plačilo v nebesih.

Pridni bodimo in marljivi neprenehoma vsi; kjer pridnih delavcev ni, tam bo v kratkem najgorša (najlepša) gorica s trnjem zaraščena pušča - se tako lepa škofija v malo letih puščava. Ne žalostna puščava strupenih kač (hudobnih ljudi), temveč vesela gorica, polna svetih čednosti in dobrih del, ima biti (bo) na novo omejena lavantinska škofija z božjo pomočjo. »Delajmo torej pridno, dokler je dan; pride noč, in ne bo delati več moč takrat bomo počivali sladko, ako smo delali zvesto.«

3. Potreba nam je še k naši modrosti in marljivosti tudi blagoslova božjega: »Ne on, ki seje, ne on, ki zaliva, kaj velja,« uči sv Pavel, »ampak Bog, kateri rast daje:« Dobra sreča, katero Bog da, vse velja. Sedem živih studentov, svetih zakramentov božje milosti in pomoči nam teče; hitimo tedaj zajemat žive vode za večno življenje, vredno prejemati zakrament svete pokore in presvetega Rešnjega telesa. »Jaz sem prava vinska trta, vi ste moje mladike; brez mene nič ne morete,« veli usmiljeni Jezus ter nas tako ljubeznivo k sebi vabi, rekoč: »Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi; jaz vas bom poživil.«

Da se bo rosila milost božja na vse naše dejanje in nehanje, molimo vsako jutro in prosimo vsak večer Boga, da našim delom blagoslov da. Prava molitev je zlati ključ svetih nebes. Sv Pavel veli: »Kdor ne dela, naj ne jé.« Jaz pa po vsi pravici povem: Kdor ne moli, naj tudi ne dela in naj ne uživa darov božjih. Molitev je naši duši sapa življenja; kakor hitro molitev opustiš, dušo umoriš. Ne pozabite, drage ovčice, kako lepo nam Jezus molitev priporoča, rekoč: »Prosrite in boste prejeli, da bo vaše veselje popolno.«

Če hočemo dobro srečo imeti, sveti naj nam bodo dnevi Gospodovi. Ne hodimo ob svetih nedeljah in svetkih ne na trštvo (trg) kupovat ali prodajat, ne na cesto blaga vozit brez velike potrebe. Kdor to stori, krade Bogu posvečene dni in prave sreče imel ne bo. Bog je le tistim svoj blagoslov obljubil, kateri njegove dni posvečujejo, ter je dejal: »Šest dni delaj in vsa svoja dela opravljaj; sedmi dan je sobota ali praznik Gospoda, tvojega Boga; tisti dan ne delaj ti, ne tvoj sin ne tvoja hči ne tvoj hlapec ne tvoja dekla ne tvoja živina. Gospod je dan sobote (praznika) blagoslovil in posvetil.« Prepovedano delo ob nedeljah in svetkih je Bog preklel, da nima dobička, ne sreče. Zakaj je pri ljudeh tako malo teka, joka in javka pa toliko po svetu? Zato, ker ljudje Bogu čast jemljejo ob nedeljah in svetkih, ali mamonu ali nečisti Sladi in pa Bakhusu služijo. Dajmo Bogu, kar je božjega, in dal nam bo tudi Bog, kar je potrebnega za dušo in za telo. To vam, preljubi, v prvo (kot prvo) priporočam in bom priporočal, dokler živim; vsak dan lepo molite, vsako nedeljo in svetek službo božjo spodobno obhajajte - vsake kvatre vsaj, če ne večkrat, k sveti spovedi in božji mizi vredno pristopite; tako bomo nebeškega kraljestva in njega pravice iskali; in vse drugo nam bo navrženo.

Mislim, da bi bilo mojega prvega golča (govora) dovolj; saj dobrim ljudem ni potreba dolge pridige. Pa še eno besedo naj rečem vam, mladeniči, vi korenjaki naših slovenskih goric. Ni vam enakih ne na vojski ne doma, dokler ste pridni in pošteni, in ne pozabite svojega Boga. Vas hvalijo naš svetli cesar, vam hvalo vedo vaši duhovski pastirji in mi veselo povedajo (pripovedujejo), kako v dosti krajih krščanski mladeniči v pobožnosti in v krščanskem dejanju dekleta daleč prekosijo. Oh, mladi Slovenci, vi najgorši (najlepši) venci naše dežele materne, močni stebri naše mile domovine, bodite zdravi in veseli, pa tudi pošteni in pobožni kristjani, kajti prava pobožnost za vse velja in ima obljubo sedanjega in prihodnjega življenja. »Radujte se in naj bo veselo vaše srce; pa ne pozabite, da vas hoče Gospod za vse to na sodbo postaviti.«

Kako bi pa vas pozabil, vi dekliči, naše matere svete katoliške Cerkve žlahtne cvetlice. Oh, naj bo vaše čisto srce prestol Jezusov, tempelj Svetega Duha vaše deviško telo, vaša lepa duša Jezusova nevesta in ve vse hčere Marijine. Ne daj Bog, da bi se dale goljufivemu svetu zapeljati in bi raztrgale venec svoje deviške časti. Mlado srce mora ljubiti in brez ljubezni biti ne more, kajti ljubezen je mladine blagost; ali če ne ljubiš Jezusa in Marije, se zaljubiš v pogubljeni svet. »In svet preide in njegovo poželenje,« pravi sv. Janez, »kdor pa voljo božjo izpolni, ostane vekomaj.«

Poprej pa ko svojo besedo sklenem, še eno naj vam povem. Meni, vašemu škofu, se zdaj ravno tako godi kakor novemu gospodarju, ki je veliko gorico drago prevzel, pa nima hrama, ne tlačilnice ne vinjakov (nožev) ne motik in ki tudi delavcev premalo za svojo veliko trsje ima. Kako si hoče sirotec pomagati, če mu dobrotniki v roke ne sežejo! Vaš novi gornik (goriški gospodar) sem jaz, vi pa dobrotniki moji. Zapustil sem svojo staro domovino, rajsko lavantinsko dolino, iz posebne ljubezni do vas. V ljubezni ste me sprejeli tudi vi, ste mi postavili nov hram škofovski, ste okinčali s svojimi darovi za božjo čast stolno cerkev in tako pripravili prav ljubeznivo meni in moji prečastiti družini prijeten stan. Bodi vam hvala in zahvala vsem dobrotnikom mojim. To napravilo (delo) je slavno, in zgodilo se je, kar so si vaši predniki dolgo želeli, pa niso čakali. Gospod nam je dal dan doživeti, da se ga razveselimo, pa tudi zapustimo svojim naslednikom (prihodnjim rodovom) vrli spomin, kako smo v Mariboru, v sredi slovenskih goric, škofovski sedež ustanovili.

Veliko smo že storili, bodi hvala Bogu in vam; pa veliko nam je še storiti, da oskrbimo, česar je škofovski stolici v sedanjih časih potreba kakor vsakdanjega kruha. Naši bogati sosedi imajo semenišča za mladeniče, ki se za duhovsko službo pripravljajo, imajo mnogo samostanov, vernikom v telesno in duhovsko pomoč; mi ubožci vsega tega še malo imamo ali pa celo nič. Pa eno imamo, moje drage ovčice: vaše dobro, usmiljeno srce. Dobro srce pa iz ljubezni do Boga velike reči naredi, in če jih ne stori, pravo dobro srce ni. Trdno zaupam in se zanašam na vas, da me ne boste zapustili, kadar vas bom še poprosil za pomoč. Nas v kratkih letih na tem svetu ne bo; v hišo večnosti pojdemo uživati, kar smo dobrega storili. Naša lepa in poštena dela pa ostanejo Bogu v čast, našim zanamcem v dušni hasek in veselje. Na grobu našem se bodo svetile slavne besede: »Blagor mrtvim, ki v Gospodu umrjejo; naj počivajo od svojega truda; kajti njihova dela gredo za njimi.«

Ti pa, dobri Bog, Oče usmiljenja in vse tolažbe, ki si dobro delo med nami začel, to napravilo tudi pri nas napreduj in dovrši! Oče luči in pomoči, od katerega vsak dober dar pride, blagoslovi pastirja in vse njegove ovčice! Blagoslovi naše žitno polje in lepe vinske gorice, o, blagoslovi naša srca, žlahtne trte svojega vinograda, naj obilno dobrega sadu rodijo za božje kraljestvo. Blagoslovi nas, troedini Bog Oče, Sin in Sv Duh. In ta božji blagoslov pridi na nas in vsakdar pri nas ostani. Amen.

V Mariboru, dne 1. kimavca 1859